

Nr 16.

Av herr **Berglund m. fl.**, om vissa ändringar i grunderna för statsbidrag åt sjukkassor.

I sitt utlåtande till Kungl. Maj:t av den 6 oktober 1928 över Sveriges Allmänna Sjukkasseförbunds och Rikssjukkassornas Centralorganisations framställningar till Konungen rörande borttagande i kungl. kungörelsen av den 11 oktober 1920 angående statsbidrag till sjukkassor, dels av bestämmelsen om att statsbidrag för sjukhjälp ej utgår för söndagar och dels av begränsningen av statsbidraget för utbetald sjukhjälp till högst 2 kr. per medlem och år, meddelar K. socialstyrelsen, att den i ett utlåtande i april 1914, rörande en framställning från Sveriges Allmänna Sjukkasseförbund om borttagande av förenämnda förbehåll om att statsbidrag ej utbetalas för söndagar, redogjort för tillkomsten av denna divergens på följande sätt:

"I det förslag till lag om sjukkassor, som den 30 juni 1909 avgavs av inom civildepartementet tillkallade sakkunniga, hade beloppet av den sjukhjälp i penningar, som registrerad sjukkassa skulle lämna åt självförsörjande medlem, upptagits till lägst 1 krona för söckendag. I överensstämmelse härmed innehöll det sedermera avgivna förslaget till ändrade bestämmelser rörande statens understödjande av sjukkasseeverksamheten, att det bidrag av 25 öre, som enligt förslaget skulle utgå för sjukdagar, varunder kontant sjukhjälp lämnats eller vård å sjukhus bekostats, skulle få beräknas för alla dagar utom söndagar.

På grund av de anmärkningar, som från åtskilliga håll riktades mot de sakkunnigas förslag i denna punkt, erhöll motsvarande stadgande i det av Eders Kungl. Maj:t för riksdagen framlagda förslaget till ny sjukkasselag sin nuvarande lydelse och föreskrevs sålunda, att sjukhjälp i penningar skulle utgå för *varje dag*, åt självförsörjande sjukkassemédlem med minst 90 öre. *Någon här emot svarande ändring i de föreslagna grunderna för statsbidragets utgående företogs emellertid icke.*"

Det torde härav med all önskvärd tydlighet framgå, att när ändringen i kungl. propositionen med förslag till 1910 års lag om sjukkassor gjordes, varigenom sjukhjälp skulle utgå även för söndagar, *föribisågs genomförande av motsvarande ändring* i den kungl. propositionen angående statsbidrag till sjukkas-sorna. Kungl. Maj:ts ifrågavarande oavsiktligt oöverensstämmande förslag bifölls sedermera av riksdagen, och såväl lagen som kungl. kungörelsen om statsbidrag trädde i kraft med år 1911.

För sjukförsäkringarna infördes härigenom åläggande att utbetala sjukhjälp även för söndagar, varemot deras rätt att erhålla statsbidrag för dessa liksom för övriga dagar ej blev tillgodosedd.

K. socialstyrelsen framhåller vidare i utlåtandet av år 1914, att den sympatiserar med det då framkomna förslaget om en ändring i statsbidragskungörelsen och därför helst velat förordna detsamma, om ej frågan kommit i ett delvis förändrat läge, sedan K. socialstyrelsen året förut erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att verkställa vissa utredningar i och för införandet av obligatorisk sjukförsäkring. Under mellantiden och intill dess grundlinjerna för en blivande tvångsförsäkring blivit klargjorda, ansåg K. socialstyrelsen därför försiktigheten bjuda, att icke några ändringar vidtoges i fråga om statsbidraget.

Frågan är alltså efter nära 15 år i oförändrat läge och har nu väckts till nytt liv genom de ovannämnda framställningarna till Kungl. Maj:t förra sommaren från de båda sjukförsäkringsorganisationerna, vilka representera såväl de lokala som rikssjukförsäkringarna i hela landet. Framställningarna, som ej äro kombinerade med några förslag om ändringar i sjukförsäkringslagen, synas oss denna gång ej böra röna samma öde som förut, även om K. socialstyrelsen ännu ej är beredd att tillstyrka dem. Genom det ovan relaterade oavsiktliga förbiseendet ha nämligen sjukförsäkringarna allt sedan år 1911 måst utbetala sjukhjälp för söndagar men gått förlustiga det däremot svarande statsbidraget och därigenom vållats stora förluster, och det synes oss som om det uteslutande vore en gård av humanitet och rättvisa, om riksdagen nu äntligen genomförde en rättelse av den berörda inkonsekvensen, oavsett pågående och eventuellt blivande utredningar av sjukförsäkringsfrågan. Det kan nämligen, enligt vårt förmenande, dröja ännu någon tid, innan en sjukförsäkringsreform kan bli antagen och genomförd, och i avvaktan härpå böra sjukförsäkringarna ej tillfogas ytterligare förluster utöver dem, som de genom denna divergens under årens lopp måst utstå.

I fråga om senare delen av sjukförsäkringsorganisationernas framställningar, nämligen borttagande av begränsningen av statsbidraget för utbetald sjukhjälp till högst 2 kr. per medlem och år, anför K. socialstyrelsen i sitt utlåtande av den 6 oktober 1928 bland annat följande:

”Bestämmelsen länder till skada för sjukförsäkringen väsentligen i tvenne hänseenden. Å ena sidan motarbetas härigenom strävandena att förlänga sjukhjälpstiden utöver det i sjukförsäkringslagen stadgade minimum (90 dagar), å andra sidan för stadgandet med sig att vid tillfällen av stegrad sjuklighet statsbidraget ofta kommer att reduceras i högre grad än under mera normala förhållanden. I båda dessa hänseenden synes det ligga i det allmännas intresse att stödja och hjälpa sjukförsäkringarna.”

Dessa skäl för ett bifall till framställningen i denna del sägas, enligt vårt förmenande, allt som behöver sägas. Sjukhjälpstiden per år, nu i allmänhet 100 dagar och vars utsträckning av alla erkännes som högeligen önskvärd, kan ej förlängas utan avgiftshöjning så länge utsträckningen motarbetas av begränsningen, och just då stegrad sjuklighet inträffar och statsbidraget så väl behöves,

sättes det genom begränsningen ur funktion. I bägge fallen motarbetas de syftemål, vartill statsbidraget skall stimulera, nämligen att främja och stödja den frivilliga sjukförsäkringens arbete för att bereda mera effektiv sjukhjälp till allt bredare lager av befolkningen och att detta må kunna äga rum utan allt för kännbar förlust för sjukförsäkrarna även under de svårartade förhållanden, som inträda vid de alltjämt återkommande epidemierna.

K. socialstyrelsen förklarar visserligen, oaktat den sålunda anser förslaget synnerligen beaktansvärt, att den från sin ståndpunkt av principiella och andra skäl icke kan förorda bifall till dessa framställningar, men de kunna, enligt vårt förmenande, ej på något sätt vara hinderliga för en eventuellt blivande sjukförsäkringsreform. Genom ett bifall till de framställda önskemålen skulle möjliggöras för sjukförsäkrarna att få statsbidrag i en mera efter deras utgifter för sjukhjälp svarande och rättvis proportion och kassorna beredas möjligheter att utsträcka sjukhjälpsträtten, varför vi hysa förhoppningar om att riksdagen skall behjerta de här anförda synpunkterna.

Enligt av K. socialstyrelsen gjord beräkning skulle ett bifall till denna motion medföra en ökad statsutgift av 530,000 kronor för år.

Med stöd av vad vi sålunda anført få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att i kungl. kungörelsen angående statsbidrag åt sjukförsäkringar av den 11 oktober 1920 de i paragraf 1 andra stycket förekommande orden "söndagar oräknade" samt de senare i samma stycke förekommande orden "och högst 2 kronor samt fortsättningskassa högst 50 öre" måtte utgå.

Stockholm den 17 januari 1929.

J. E. Berglund.

N. S. Norling.

Edwin Berling.
